

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 18.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 2.

Štampa vsak dan opoldne, izvenredne številke in praznika.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Rokopisni se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisarnica vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 18.008.

Kompromisni predlog Italije.

Listi poročajo, da je Italija ponudila naši vladi kompromis v albanskem vprašanju. Isto pogodbo, ki jo je sklenila Italija z Albanijo, naj bi jo sklenila tudi Jugoslavija in konflikt bi bil rešen. Nekateri listi so že tudi poročali, da so v našem zunanjem ministertvu pripravljene sprejeti italijansko ponudbo in z ozirom na razne izkušnje, ki smo jih že doživeli, ne moremo te vesti smatrati niti za neverjetne, pa naj bo italijanski kompromisni predlog še tako gorostasen.

Gorostasen pa je ta predlog, da ne more biti bolj in zato nov dokaz, kako silno nas smatra Rim za inferiorne, da si upa staviti tak predlog.

Po italijansko-albanski pogodbi se je Italija zavezala, da tudi z oboroženo silo štiti politični režim v Albaniji. Z drugimi besedami se pravi to: Naj vlada Ahmed Zogu še tako proti albanskemu ljudstvu, naj bo nezadovoljstvo ljudstva z njim še tako veliko, njegova vlada je vendar sigurna, ker ga bo z oboroženo silo ščitila Italija. Le v tistem hipu, ko ne bi hotel biti Ahmed Zogu več slepo orodje Italije, bo tudi njegove gloriole konec, ker v tem hipu bo italijanska oborožena sila proti njemu in organizirala vstajo proti njemu.

Če bi mi sklenili z Ahmedom isto pogodbo ko Italija, potem bi doživeli tole: Ahmed Zogu bi izvajal italijansko politiko in prodal Albanijo docela Italiji. Če bi se pa hotel albanski narod temu upreti, potem bi Italija spemnila Jugoslavijo na njeno obveznost in naša vojska bi morala štiti italijanskega Ahmeda.

Moglo bi se pa tudi to zgoditi, da bi spretna italijanska diplomacija dopovedala nezadovoljnemu albanskemu narodu, da se drži osvobojen Ahmedov režim samo vsled podpore, ki jo nudi Jugoslavija. Dejansko bi s tem ubili Italijani na mah dve muhi. Izkoriščali bi Albanijo, nas pa bi sovražili Albanci in mesto, da bi Albanci skupno z nami branili gesto: Balkan balkanskim narodom, bi skupno z Italijani nastopili proti nam!

Pa še težji vzrok je tu, ki zahteva, da italijansko ponudbo takoj in z vso odločnostjo odklonimo. Ne mogli bi najti lepše prilike za nove konflikte z Italijo, ko skupen protektorat nad Albanijo. Ali bi morali Italiji v vsem pritruditi, ali pa bi bili večni konflikti dokler enkrat res ne bi prišlo do vojne. Ze zaradi ohranitve miru bi morali tak skupen protektorat nad Albanijo zavrniti.

Pa bil bi enkrat tudi že čas, da bi se zavedali, da pogodba, ki je dobra za Italijo, ne more biti tudi dobra za nas. Druge stvar bi bila, če bi imel italijanski narod res narodno vlado, toda v Rimu vladajo najbolj brezobzirni imperialisti, ki niti najmanj ne skrivajo, da je osvojitve Balkana njih glavni cilj. Dosego tega cilja pa jim ovira v prvi vrsti Jugoslavija in zato so tudi vsi udarci namenjeni le Jugoslaviji. Delamo zato dobro le, če po vrsti odklanjamo vse italijanske predloge in če vodimo čisto svojo politiko, ki je in ostane sicer miroljubna, a ki je tudi samozavestna.

Italijanski predlog je za nas nevaren in poleg tega ponižujoč in zato ga je treba gladko odkloniti. Naj ostane Italija sama protektorica Albanije in prepričani smo, da bodo Albanci tega protektorata prav kmalu siti in zapodili Italijane iz Albanije tako, kakor so jih svoje dni že zapodili iz Valone. Prav nobenega vzroka nimamo, da bi mi otežkočili ta proces. Zato

Šefi opozicije za koncentracijsko vlado, odnosno za svobodne volitve.

VČERAJSNJE KONZULTACIJE.

Beograd, 14. dec. Včeraj popoldne ob pol 5. je, kakor je bilo napovedano, odšel na dvor Ljuba Davidović, ob pol 6. še predno je Davidović odšel z dvora, je pa šel na dvor Svetozar Pribičević a ob pol 7. dr. Anton Korošec. Davidović je prišel z dvora ob 6.45. Na vsa vprašanja novinarjev je Davidović odgovarjal samo, da bo o avdienci itak izdan komunike.

»Pa kako reč bi nam lahko povedali tudi preko komunikeja,« so silili novinarji.

»Vse je dobro, kakor pravi, Radić,« je odgovoril Davidović.

Ob 7.40 je prišel z dvora Pribičević in se odpeljal ne da bi bil dal kakršnokoli izjavo.

Beograd, 14. dec. Ob 11.40 je državni podtajnik Andra Petrović sprejel novinarje in jim dal komunikeje o toku pogajanj na dvoru.

Mnenje, ki ga je podal pred kraljem šef demokratske stranke Ljuba Davidović, je: Iz sedanje situacije je mogoče priti samo s svobodnimi volitvami. Če pa bi bile volitve za zdaj glede na potrebo čim hitrejše konsolidacije države znotraj in njenega ugleda na zunaj nemogoče, predlaga koncentracijsko strank,

ki imajo svoje zastopnike v skupščini.

Šef SDS Svetozar Pribičević je izjavil kralju, da se mu ne zdi, da bi se mogla v narodni skupščini sestaviti vlada, ki bi mogla izvesti radikalne reforme na vseh poljih državnega življenja in posebno na gospodarskem polju. Današnja narodna skupščina ne odgovarja več sedanjemu razpoloženju naroda. Glede na to smatra za najpravičnejšo rešitev konzultacijo naroda z novimi volitvami.

Načelnik Jugoslovenskega kluba dr. Anton Korošec je kralju izrazil svoje mnenje takole: Določil naj bi se glede na nalge najbližje bodočnosti program in po tem programu naj bi se sestavila vlada. Dogodki zunanje politike zahtevajo močno avtoritativno vlado. V notranji politiki pa bi morala biti trda točka programa zdravljenje finančne, ekonomske in socialne krize. V upravo je treba uvesti poštenje, zakonitost in disciplino. Parlamentarizem se mora s spremembo poslovnika napraviti okretnější. Kdor bi sprejel ta program bi lahko šel v vlado. Če pa bi se taka vlada ne mogla sestaviti ali bi ne mogla delati, potem je treba iti na svobodne volitve.

Iz predsedstva ministrskega sveta 13. decembra 1926, Beograd.

Začasni sporazum med radikali.

Beograd, 14. dec. Sinoči sta se na konferenci, ki je trajala do 9. zvečer, Uzunović in dr. Velizar Janković, ki je prišel k Uzunoviću v imenu glavnega odbora radikalne stranke, sporazumela v sledečem:

1. Aca Stanojević naj se smatra sedaj po Pašičevi smrti za šefa radikalne stranke in naj to vlogo vrši do sklicanja kongresa stranke.

2. Ilija Mihajlović, ki je prvi podpredsednik radikalnega kluba, naj se smatra za predsednika kluba in naj ostane kot tak do konca parlamentarnega zasedanja.

POZNA AVDIENCA UZUNOVIĆA.

Beograd, 14. dec. Po vseh razgovorih, ki so se včeraj vodili, je Uzunović izjavil novinarjem, da se ne bo z nikomur več pogajal. Toda nenadoma se je doznalo, da je Uzunović ponoči okrog 10. ure imel tajni sestanek z načelnikom demokratske stranke Davidovićem. Za tem sta Uzunović in državni podtajnik Andra Petrović prišla v predsedstvo vlade. Treba bi bilo izdati komunike o popoldanskim avdiencam na dvoru. Toda ti komunikeji se niso objavili, temveč je Uzunović po kratkem času odšel iz predsedstva vlade na dvor. Ta avdienca v tako poznem času je v vseh političnih krogih izzvala živahno zanimanje. Avdienca je trajala do 11.20. Ko je odhajal z dvora, je tam čakajočim novinarjem rekel: »Jaz sem, kakor da bi bil vedel, da me čakate, prinesel s seboj komunikeje o popoldanskih avdiencah z načelniki parlamentarnih skupin.«

»Ali ste dobili mandat?« so vprašali novinarji Uzunovića.

»Kakšen mandat, ko pa niso niti konzultiranja še končana!«

se naj Italija sama ukvarja z albanskim protektoratom, kakor ga je tudi sama skuhala.

3. Aca Stanojević naj se nastani v Beogradu, kjer bi stalno živel kot šef stranke.

4. Takoj naj se skliče seja glavnega odbora radikalne stranke, ki bi vso stvar rešila po željah pokojnega Pašiča.

Beograd, 14. dec. Včeraj popoldne od 5. do 6. je bil Aca Stanojević na dvoru v avdienci. Po avdienci pa je odšel v hotel Paris in se tam sestel z odličnejšimi radikali Pašičeve struje. Aca Stanojević bo, kakor ti krogi trde, za danes opoldne sklical glavni odbor radikalne stranke.

NATO JE UZUNOVIĆ ODŠEL V PREDSEDSTVO VLADE.

Nato je Uzunović odšel v predsedstvo vlade, kjer ga je čakal Andra Petrović. V pisarni je ostal komaj pet minut. Potem je odšel in zunaj rekel novinarjem: »Počakajte še malo, takoj boste dobili mnenja šefov skupin.«

»Toda, kaj bi nam lahko povedali o svoji avdienci?«

»Nič. Opravil sem le vaš posel. Prinesel sem s seboj komunikeje.«

Po tem kratkem razgovoru se je Uzunović odpeljal domov.

SOVJETSKI LISTI O BALKANSKI POLITIKI.

Moskva, 14. dec. V svojih tedenskih pregledih se »Pravda« in »Izvestja« zopet bavita z razmerami na Balkanu, posebno z italijansko-albanskim paktom o prijateljstvu, ter ugotavljata, da ta pakt pomeni prodiranje Italije na Balkan in da je ta akcija naperjena posebno proti Jugoslaviji, ki je na poti, da se spozume z Bolgari. Naravno je, da mora Italija vse storiti, da prepreči sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo, ker če se ti dve združita, bi Italija v njih našla silo, kateri bi ne bila kos.

NEMSKA DELEGACIJA ODPOTOVALA.

Zeneva, 14. dec. Sinoči ob 6. je nemška delegacija odpotovala.

Sporazum v Ženevi dosežen.

Zeneva, 14. dec. Pogajanja med zastopniki Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Belgije in Japonske o vprašanju, ki so ostala še nerešena, so končala s popolnim uspehom. V uradni komunikaciji se konstatira, da je bilo treba rešiti še okoli 100 vprašanj in da se ni dosežen sporazum le v vprašanju utrd in vojnega materiala. Tri dve vprašanji pa bo rešila veleposlaniška konferenca. Najvažnejši sklep ženevskih posvetovanj je, da se do 31. januarja 1927 odpravi vojska kontrolna komisija v Nemčiji. Če pa proti pričakovanju do tega dne ne bi prišlo do rešitve nerešenih vprašanj, potem sklepa o njih Svet Zvezd narodov.

Sporazum je bil toplo pozdravljen po vsem kulturnem svetu, zlasti pa v Nemčiji, ki je sedaj prosta vojske kontrole.

NESPREJEMLJIV ITALIJANSKI PREDLOG.

Rim, 14. dec. Vest o konferenci, ki bi se imela vršiti med Italijo, Jugoslavijo in Albanijo in na kateri naj bi se pričela vsa vprašanja, se na potrjena, vendar pa ni izključena možnost, da do te konference res pride. Pri tem ne bi šlo samo za revizijo italijansko-albanske pogodbe in o njenem razširjenju in spopolnjenju, temveč naj bi tudi Jugoslavija sklenila z Albanijo tverični pakt. Obe pogodbi pa bi potem služili osnovno za italijansko-jugoslovensko-albansko zvezo.

ZOGA ODLIKOVAN OD ITAL. KRALJA.

V zvezi z ratifikacijo italijansko-albanske pogodbe o prijateljstvu sta predsednik albanske republike Zogu in zunanji minister Vrioni poslala Mussoliniju brzogaven pozdrav, v katerem poudarjata, da je pakt prijateljstva očitno dokaz politične lojalnosti in da je Italija s tem, paktom znatno koristila miru na Balkanu. Mussolini je na to brzogavko odgovoril in pri tem sporočil Zogu-u, da ga je italijanski kralj odlikoval z velikim redom sv. Mavricija in sv. Lazarja.

RUMUNI ZA ITALIJO.

Bukarešta, 14. dec. Iz diplomatskih krogov se je doznalo, da je rumunski zunanji minister sprejel jugoslovenskega poslanika Čolaka Antića. Pri tej priliki je minister Mitilineu rekel glede italijansko-albanskega pakta, da Rumunija v tem paktu ne vidi poslabšanja in prekršitve statusa quo na Balkanu. Rumunija se za italijansko-jugoslovenski konflikt silno zanima in to tembolj ker so interesi Rumunije tesno zvezani z interesi Italije. Govore, da bi Rumunija prevzela posredovalno vlogo med Jugoslavijo in Albanijo. Prej pa bi na vsak način preskusila teren v Beogradu in v Rimu, da se zagotovi, ali bi s posredovanjem uspela.

BOJ ZA ZUNANJE MINISTRSTVO.

Beograd, 14. dec. Važno vprašanje, o katerem se mnogo razpravlja, je, kdo naj postane zunanji minister. Samo zaradi tega vprašanja se je mislilo na koalicio z Demokratsko zajednico, da bi zunanji resor lahko prevzel dr. Voja Marković. — Ker bi pa radikali imeli radi zase ta resor, so začeli misliti na poslanika v Angori Tičo Popovića.

JAPONSKI CESAR NA SMRTNI POSTELJI.

London, 14. dec. Smrt japonskega cara se lahko pričakuje vsak trenutek.

Teško dosegljiv sporazum.

Na vsak način je zelo težko zadovoljiti g. Mussolinija.

Na podlagi gotovih glasov iz ministrskih pisarn se je mislilo, da bi se Mussolini zelo rad sešel z g. Briandom ter nato likvidiral francosko-italijansko nesporazumljenje. Očitano se je celo tozadevno g. Briandu, da se ni zadostno posvečal tej spravljalni politiki Mussolinija.

»Kako! Vi se snidete z vsakomur, celo z g. Stresemannom in Vi se ne snidete z g. Mussolinijem!«

Nadalje se je mislilo, da zahteva g. Mussolini za italijansko ljudstvo tržišča v kolonijah.

To ljudstvo, je vzklikal vsakomur, je plodovito ljudstvo. Rodi otroke, rodi jih preveč za rojstno zemljo, treba mu je duška. Ni se nam dalo kolonij, ko se je sklepal mir, treba je, da se jih nam da sedaj, predno smo prisiljeni pridobiti si jih z napadalno vojno!

Dobro! Pripominjamo zlasti, da se Mussolini zelo lahko sestane z g. Briandom, ki se ravno v teh dneh nahaja v Ženevi, obenem z mnogimi drugimi državniki, ki zastopajo ravno tako velike in ravno tako močne države kakor je Italija.

Nobene ovire ni, da ne stori g. Mussolini isto, ko g. Briand, g. Stresemann ali Sir Austen Chamberlain. Ženeva ni bolj oddaljena od Milana kakor od Pariza in g. Mussolini bi lahko tjakaj dospel, če želi, tudi v posebnem vlaknu.

Kar se tiče kolonij, pa dajo dobro misleči in miroljubni duhovi v Franciji razumeti, da bi se lahko domenilo glede prenosa sirskega mandata na Italijo.

Na angleški strani pa se zdi, da oficijozna poročila pripravljajo javno mnenje na odstop bogate in velike pokrajine, ki se imenuje Kenya, Italijanem.

Ampak, kakor je videti, se popolnoma motimo.

Sam Mussolini nam to pove, čeprav ne prav jasno, vendar zelo kategorično v »Corriere dela Sera« od 1. decembra.

»Inozemsko časopisje,« pravi »Corriere« »je posvetilo v prvi vrsti Italiji svojo kritično delavnost. Lahko bi si k temu častitali, če bi to na zadnje ne postajalo dolgočasno.

V resnici se iz trudapolnih izmišljotin inozemskega časopisja ne more doznati nič končnoveljavnega o mednarodnih zvezah, nič, kar bi kazalo na odkrito in zavestno gibanje javnega mnenja v takšnem zmislu, kakršnega se mi želimo.

Sovražno inozemsko časopisje govori o teh zadevah v tonu, ki mu je lasten in na katerega smo se sedaj že navadili.

Takozvano prijateljsko časopisje pa obdeluje iste zadeve prav malo resno,

kar je pač čuden način za dokazovanje svojega prijateljstva.

Tako smo mi sedaj izpostavljeni na eni strani ofenzivi slabe volje, na drugi strani pa praznemu, čudnemu in neloģičnemu prijateljskemu priganjanju.

Insinuacijam naših nasprotnikov se pridružujejo optimistične novice naših dobrih prijateljev. Angleška nam ponuja Kenijo, Francija sprejema vse naše zahtevke glede Tunisa.

Vse to bi bilo trapasto, če nam ne bi moglo škodovati nasproti tretjim. Klepetanje glede sirskega mandata nas izpostavlja turškim sumnjam. Klepetanje glede Kenije nas izpostavlja sumničanju Abesincev.

In ali ni čudno, da je treba konstatirati, da se vrši ta žurnalističen manever ravno v momentu, ko se znova govori in z vztrajnostjo, ki je vredna boljše zadeve, o možnosti sestanka časti vrednega Mussolinija z Briandom v Ženevi, v Locarnu, v Luganu, v Strezzi itd. Pogovor take vrste bi lahko ostal v mejah možnosti, toda kar se mora absolutno izključiti, je to, da bi časti vredni Mussolini šel in se srečal s komurkoli izven Italije.

Bolni otroci zahtevajo najzlačnejše stvari in jih zavračajo, cepetajoč z nogami od jeze, kadar se jim jih prinese.

»Glej, moj dragec, lepo oranžo.«

»Ne! nočem oranže!«

»Na, vzemi tega lepega možička.«

»Ne! Nočem možička.«

»Toda moj ljubeček, saj si ti hotel oranžo in možička!«

»Ne, jaz ne maram niti oranže, niti možička, niti ničesar! Nič nočem!«

»Ne! Ne! In ne!«

To je precej podobno izjavam »Corriere«:

»Nočem Kenije!«

»Nočem Sirije!«

»Nočem se srečati z Briandom!«

Toda kdo je zahteval kolonijo za svoje plodovito ljudstvo? Kdo je dejal, da bi se moral g. Briand potruditi, da bi videl Mussolinija?

Nočem Sirije! Nočem Kenije! Nočem videti Brianda! Ne! Ne! In ne!

Torej moj dragec, kaj bi rad? povej!

G. Mussolini ne neha ponavljati, da gre pri svojem delu fašistovske organizacije svojo premočrtno pot in da se ne briga za stare tradicije. To pojasnjuje do gotove meje pičlo vljudnost, katere se poslužuje njegovo časopisje nasproti inozemskemu časopisju. Toda mi Italijani v Franciji, ki vemo, kako je odkritosrčna francoska želja sporazumeti se z Italijo, z našo Italijo, mi bi imeli veliko rajši v razgovoru teh trnjevih vprašanj, nekoliko manj fašizma in veliko več diplomacije.

»Oeuvre«.

Politične vesti.

— Nesoglasja glede kandidatur SLS za mesto Ljubljano. Prvotno je bil določen za nosilca kandidatne liste SLS v Ljubljani g. dr. Stanovnik. Njegova lista je tudi že bila sestavljena, a je ni odobrili glavni odbor stranke. Sedaj je sestavljena nova lista z dr. Adlešičem kot nosilcem. Kakor čujemo je dr. Adlešič od vodstva

SLS določen tudi kot predsednik oblastne skupščine.

— O albansko-italijanskem paktu piše »Der Oest. Volkswirt«: Livornska tajnost je razkrita: Anglija je v Livornu pristala na italijanski protektorat nad Albanijo in je s tem italijanski nadvladati na Balkanu zelo pomagala proti enako usmerje-

nim težnjam Francije. S tem je nastal v južni Evropi nov položaj. V tajnosti pripravljen in udarno izvršen je ta uspeh Mussolinija pojasnil Jugoslaviji, da so bili vsi njeni poskusi ustvaritev prijateljskih odnošajev z Italijo zaman. Korak za korakom je Beograd odstopal pred nadmočnim tekmečem ob Adriji in se udajal sladki iluziji, da se bo s tem dobrim ponašanjem obvaroval vsaj pred brutalnimi udarci. Pa se je zmotil. Če bi imel Mussolini čas, da bi pustil stvari dozoreti, tedaj bi se mogla obkrožitev jugoslovanske zunanje politike izvršiti istočasno na jadranski in egejski fronti in Italija bi dosegla svoj cilj brez posiljenja jugoslovenskih življenskih interesov. Da namreč pomeni tozadevni prijateljski dogovor Rima z Albanijo le prvi korak k dejanskemu protektoratu in s tem k osvoboditvi izhodišča na Balkanu za izgradbo italijanskih opozicij v Dalmaciji, je jasno. Kakor nekoč Avstro-Ogrska monarhija, tako zapira sedaj Italija Jugoslovancem dostop do morja. Demistija Ninčiča naj bi v Ženevi zbrane gospode opozorila, da dozoreva na Balkanu nevarna kriza. Toda Zveza narodov je molčala na nasilni korak Mussolinija na Krf, zakaj bi se sedaj vznemirjala vsled navidezno tako miroljubnim in blagohotnim dogovorom s slabotnim sosedom. Jugoslavija je sedaj kljub Mali antanti — kje je ta ostala — in kljub Franciji, ki je drugod zaposlena, osamljena. Njegova politika »zmagovalcev« je bila napačna. Morala bo kmalu najti novo.

— Mussolini in Madjarska. »Az Est« priobčuje interview svojega dopisnika z Mussolinijem. Med drugim je dejal fašistovski diktator tudi tole gorostasnost: Ni človeške sile, ki bi me mogla zadržati na moji poti. Samo Bog bi mogel na koncu mojega dela izreči poslednjo besedo: Dopravljeno! (Pa bo menda dejal: končano in potem bo vse glorijske protektorja Matteottijevih morilcev konec. Op. ur.) Nato je govoril Mussolini o kulturnih odnošajih med Italijo in Madjarsko. Ti odnošaji so kar najboljši. (Falzifikatorji se z nasilneži naravno dobro razumejo.) Italija se ni nikdar borila proti madjarskemu narodu, temveč le proti avstro-ogrski monarhiji. Zeli, da bi se madjarsko-italijansko prijateljstvo še povečalo in da bi bilo sodelovanje še bolj konkretno. (V prvi vrsti seveda proti nam, kakor zahteva to preizkušeno italijansko-jugoslovansko prijateljstvo. Op. ured.)

— Madjarske volitve. Grof Bethlen je prekosil samega sebe in dosegel pri volitvah uspeh, da svet kar strmi. Madjarska, dežela falzifikatorske vlade, privilegiranih morilcev je brez opozicije. To je dokazal grof Bethlen z doseženim volilnim rezultatom, zakaj prodrli so skoraj samo vladni kandidati in vsa opozicija ne bo imela v parlamentu 30 glasov. Ampak ravno ta veliki uspeh je neroden. Svet namreč prav dobro ve, da je na Madjarskem opozicija zelo močna in da je mogla pri volitvah propasti samo vsled nezasišlanega nasilja. Tako se je dejansko Bethlenov načrt popolnoma ponesrečil in nedosežen uspeh vladnih strank je samo dokaz volilnega nasilja. Kakšno je bilo to nasilje par ilustracij. V Keeskometu je izjavil policijski predsednik, da organiziranja socialne demokracije sploh ne dovoli, ker bi socialno demokratična

stranka pomenila za Keeskomet motenje javnega reda. Tudi neka druga opozicijska lista ni bilo dovoljena. Seveda je nato vladna stranka gladko zmagala. — Okraj Bekes-Csaba je bil od nekdanj trdnjava kmetske misli in celo pod Tiszom je bil tu izvoljen zemljoradnik Achim. (Ker je bila to nezasišana provokacija, sa ga dali madjarski plemenitaši po najetem morilecu kratkoma ustreliti in je bil morilec seveda pred poroto oproščen.) V tem okraju je kandidiral socialni demokrat Szeder. Takoj pri začetku volitev je vzkliknil predsednik volilne komisije, da socialno demokratičnega kmeta sploh ne more biti in da je že samo misel o takem kmetu hujskanje in motenje javnega mira. V noči pred volitvami so bili vsi socialno demokratični agitatorji zaprti, ravno tako pa tudi vse osebe soc. dem. volilne pisarne in prestavniki list. Ko je Szeder opozoril sodnika na to, je ta dejal: Vsa ni res, da so zaprti, oni so samo na policije povabljeni. Ko pa mu je ta nato odgovoril, da je nevarnost, da bodo izpuščeni šele po volitvah, je dejal, da se ga to ne tiče. Ko ga je opozoril, da morajo po zakonu biti predstavniki list priče na volišču, je imenoval sodnik za priče soc. dem. liste samo pristaše vladnih strank. Ni čuda, če je potem soc. demokratični kandidat v svojem okraju sijajno propadel in dobil samo 1398 glasov, dočim pa vladni 8264 glasov. — S takimi in sličnimi nasilji je falzificiral Bethlen ljudsko voljo in s tem dokazal, da je po vsej pravi predsednik falzifikatorske vlade.

KRATKE VESTI.

Zdravstveno stanje kralja Ferdinanda se je znatnoboljšalo.

Število brezposelnih se je v zadnjem mesecu dvignilo v Nemčiji od 1.079.000 na 1.124.000.

Izidor Cankar: Uvod v umevanje likovne umetnosti.

Tekom tedna izide v založbi Narodne galerije to težko pričakovano delo univerzitetnega profesorja dr. Izidorja Cankarja. Knjiga je navodilo k razumevanju umetniškega dela za vsakega izobraženca, zlasti za akademike in dijake. Na 224 straneh razpravlja avtor najprej o neumetnostnih vidikih pri presojanju umetnin, govori nato o umetnostnih vidikih in razpleta slednjič svoj široko zasnovani sistem o umetnini kot organizmu. Posamezni glavni oddelki te sistematike stila imajo sledeče naslove: Predmet in snov, Oblikovanje telesnosti, Oblikovanje prostora, Figuralna kompozicija in vsebina umetnine. Delo je kot sistematika stila popolnoma originalno in bo zaradi svojega modernega stališča gotovo zbudilo veliko pozornost. Avtorjev jasni slog in krepki jezik, ki najdeta vedno točen izraz za težavne probleme, sta dve prednosti te lahko razumljive, a vseskozi znanstveno pisane knjige. Tekst pojasnjuje 48 slik; knjiga je tiskana na finem papirju ter je tipografsko izredno okusno opremljena. Broširana stane 62 Din, cela v platno vezana 70 Din. Člani Narodne galerije jo morejo naročiti pri N. G. v Ljubljani za znižano ceno (broš. 50 Din, vez. 58 dinarjev). Ker izide knjiga ravno pravočasno, je priporočljiva kot lep in koristen božični dar.

Ch. Lucietto:

Spomini francoskega vojnega defektiva.

— Lahko si mislite, da je moštvo naše ladje mnogo bolj številno kot moštvo kakšnega tovornega parnika. Toda če smo zunaj na morju, ne sme biti na krovu več ljudi, kot se jih nahaja ponavadi na tovornem parniku. Ostali so skriti v medkrovju, v spodnjem delu ladje, sploh povsod, z eno besedo na mestih, kjer jih nihče ne more videti.

— Na suhem imamo enaka povelja. Strogo nam je prepovedano, spreminiti svojo obleko, svojo zunanost in svoje obnašanje. Lahko se zgodi — saj to sami najbolje veste — da nas opazujejo špijoni. Če bi šli na mesto v mornarske gostilne v klub ali v prvovrstni hotel, si lahko mislite, da bi nas takoj zapazili. To se pa pod nobenim pogojem ne sme zgoditi. Zato smo se odrekli popolnoma svojim rodbinam, v trenutku ko smo stopili na krov. Vsi tukaj smo poročeni. Vsi imamo otroke, toda kolikor časa bo trajala vojna, ne bomo videli niti svojih žen, niti svojih malih.

Kar smo storili za se, smo tudi storili za svoje ladje: maskirali smo jih, in sicer tako dobro, da se nam vsak dan pripeti, da nas ustavi kakšna francoska ali celo angleška vojna ladja.

— Iz začetka so bili naši topovi postavljeni na kro-

10

vu za ograjo. To je zadostovalo. Potegniti je bilo treba samo za ročaj, ograja se je zrušila in top je spuščal svoje krogle na podmornik. Sedaj so pa ti postali nezaupljivi. Predno se nam približajo, opazujejo dolgo ladjo s periskopom, in če se jim zdi najmanjša stvar sumljiva, se potopijo in izginejo.

— Morali smo torej skriti svoje topove v ladjinem trupu in v rešilnih čolnih. S pomočjo zelo enostavne priprave se topovi prikažejo in takoj streljajo.

— Edini vidni top, ki je postavljen zunaj, se nahaja na zadnjem delu ladje, kot pri vseh trgovskih ladjah. Če ne bi imeli tega topa na krovu, bi se lahko podmorniku zdeli sumljivi. Toda če ga opazi od daleč, ima zaupanje in se približa, ker misli, da je to navadna transportna ladja. In to pa ravno pričakujemo.

— Ko pride podmornik v daljino nosečnosti našega topa, izstrelimo nanj nekaj granat. Pri tem pa skrbno pazimo, da ga ne zadenemo. Naši strelji so vedno prekratki in zato nam zaupa, misleč da ni nobenega izkratk in zato nam zaupa, misleč da ni nobenega izkratk in zato nam zaupa. Podmornik se nam še bolj približa, in potem ko spozna, da smo navadna trgovska ladja, nam da povelje, da se ustavimo.

— Naravno da ubogamo. Podmornik misli, da smo tovorni parnik in zahteva od nas, da spustimo rešilne čolne v morje, da se ukrcamo vanje in se nato oddaljimo.

— Mi vse lepo ubogamo, toda pri tem skrbno pazimo, da postavimo svoje rešilne čolne v strelno os

njih topov. Podmornik se sedaj približa, nič hudega sluteti, da zapleni naše stvari, naš živež, ali naše listine.

— Medtem se je popolnoma dvignil na površje vode in izstrelil granato na našo ladjo, navadno skozi njene stroje, to se pravi na mesto, kjer jo smatra za najlažje ranljivo. V tem trenutku postane položaj tragičen za one naše tovariše, ki so ostali skriti na ladji in ki se pazno zasledujoč vsako kretnjo podmornika, pripravljajo, da ga potopijo.

— Prepovedano jim je ganiti se. Morajo se še nadalje skrivati. Če je eden izmed moštva ranjen od razstrelbe granate, mora molčati, kajti če se je vse moštvo ukrcalo v rešilne čolne, vendar nihče ni ostal na krovu.

— Ker prva granata ni dosegla zaželjenega uspeha, se podmornik malo bolj približa, da ustreli drugič točneje, toda predno se to zgodi, se začuje povelje, naši topovi se prikažejo in ga v trenutku obsipajo s tako točo krogel, da se na mah potopi.

— To je naravnost občudovanja vredno! sem vzkliknil.

— Kaj še! To je enostavna zadeva navade. Toda ali hočete, da vam povem najlepši bojni čin, ki ga je sploh kdaj izvršil kak »Q-Boats«?

Lahko si mislite, da sem zaprosil za to in evo vam, kar mi je povedal.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

OBČNI ZBOR AEROKLUBA »NAŠA KRILA«.

Včeraj zvečer se je vršil v mali dvorani »Kazina« ustanovni občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovanskega aerokluba »Naša krila«, ki so se ga udeležili mnogoštevilni zastopniki in ostalo občinstvo. Med drugimi so prisostvovali občnemu zboru tudi divizijski general Kalafatović, veliki župan dr. Baltič, rektor univerze dr. Lukman, dekan tehniške fakultete dr. Hinterlechner, starosta JSS Eng. Gangl in drugi.

Občni zbor je otvoril delegat glavnega odbora Jugoslovanskega aerokluba kapetan Borazović, ki je naglašal, da hoče aeroklub dvigniti zanimanje v našem narodu za aeronautiko, po načelu »Naša krila na našem nebu!« Klubu predseduje po želji Nj. Vel. kralja knez Pavle.

Nato so bile z živahnim aplavzom kraljevske dinastije sprejete udanostne brzojavke na Nj. Vel. kralja Aleksandra, na Nj. Vis. kneza Pavla ter na ministra vojne in mornarice.

General Kalafatović je v svojem govoru orčal, kako se vse države trudijo, da ruzopolnijo svojo zračno mornarico. V tej tekmi naša država ne sme izostati, če si hoče zagotoviti varnost svojih mej. Naša država je finančno prešibka in industrijsko preslabo razvita, da bi mogla zgraditi enako vojno mornarico, kakor ji imajo druge velike države.

Zato moramo tem več pažnje posvetiti privatni iniciativi. Že na aviatičnem kongresu v Zenevi, kjer je zastopal našo državo gen. Kalafatović, se je poudarjalo, da ni bistvenih razlik med privatnimi in vojnimi zrakoplovi in zato je smatrali vsak privatni zrakoplov končno tudi kot sredstvo, ki more prispevati k obrambi naših mej.

Nato je kapetan Borazović predlagal sledeči odbor ljubljanskega aerokluba »Naša krila«:

Častno predsedstvo: div. general Kalafatović, veliki župan dr. Baltič, rektor dr. Lukman in starosta JSS Eng. Gangl.

Predsednik: ing. Mačkovšek, I. podpredsednik dekan teh. fakultete dr. Hinterlechner, II. podpredsednik inž. Gulič, tajnik dr. Stane Rape, blagajnik inž. Bloudek.

Odborniki: inž. Boncelj, inž. Keršič, general Tričković, univ. prof. dr. Vidmar, univ. prof. dr. Zupančič, univ. prof. dr. Plemelj, univ. prof. inž. Serbec, fin. delegat dr. Šavnik, ravnatelj Anton Jug, dr. Ciril Pavlin, polkovnik Pera Nedeljković, univ. prof. Kopylov, inž. Bevc, kapetan v pok. Boža Pibernik, inž. Klučenko, inž. Strojnik, industrijalec Hribar, inž. Zupančič, industrijalec Kuštrin, ravnatelj Cimerman, dr. Stojan Bajič.

Nadzorni odbor: dr. Rudolf Marn, dr. Fran Windischer in podpolkovnik Pero Nedeljković.

Nato je govoril vel. župan dr. Baltič, ki je izrekel zahvalo za izvolitev v častno predsedstvo, povdarjajoč, da le naša marljivost more dvigniti pri nas zanimanje za aeronautiko. Rektor univerze dr. Lukman pa je povdarjal, da zasluži ideja aeronautičnega kluba podporo in simpatije vseh in predvsem pa najvišjega slovenskega zavoda — univerze v Ljubljani.

Govorila sta še kapetan Borazović in general Kalafatović, ki sta poudarjala patriotično dolžnost vseh Jugoslovancev, da podprejo to akcijo. Velike važnosti je tu predvsem intenzivna propaganda za našo zrakoplovstvo v najvišjih plasteh našega naroda. Po govoru gen. Kalafatovića je zaključil kapetan Borazović uspeli občni zbor.

— Pašičevi memoari. Kot poroča beograjsko »Vreme«, je zapustil N. Pašić memoare. Memoari bodo objavljeni šele pozneje. Pašić je redigiral te memoare poslednjič za časa svojega političnega odмора, ko je bil na vladi Davidović. Memoari se tičejo novejših srbske zgodovine kakor tudi deloma političnih prilik vsega Balkana in Evrope. Ti memoari bodo poleg memoarov, ki jih piše kraljica Natalija v Zagrebu izredno senzacionalni politični in zgodovinski dokument, ter bodo pokazali gotove dogodke in epohe v naši in tuji zgodovini v čisto novi luči.

— Fond Nikole Pašića. Narodna ženska zajednica, v kateri so zastopane najstarejša beograjska ženska društva s svo-

jimi organizacijami po vsej državi je sklenila te dni na izredni seji, da ustanovi v znak spoštovanja, hvalečnosti in priznanja v spomin Nikole Pašića »Fond Nikole Pašića«, iz katerega bodo dobivali siromašni otroci iz vse države podporo. Narodna ženska zajednica je izdala pri tej priliki proglaš na vse organizacije itd., da naj darujejo zneske, določene za venco pokojnemu državniku, v korist fonda. Takoj prvi dan se je nabralo na ta način za omenjeni fond okrog 100.000 dinarjev.

— Strokovni izpiti uradnikov poštne hranilnice. Minister za trgovino in industrijo je podpisal pravilnik o polaganju državnih strokovnih izpitov za uradnike poštne hranilnice in njenih podružnic v Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani. Izpiti se prično, čim se priklase kandidati.

— Trirazredne meščanske šole v Sloveniji in Dalmaciji. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, glasom katerega imajo spričevala o absolviranih trirazrednih meščanskih šolah v Sloveniji in Dalmaciji, ki so bile lansko leto 31. oktobra ukinjene isto veljavo kot izpričevala o absolviranih strokovnih šolah. To velja tudi za kvalifikacijo državnih činovnikov.

— Nova telesonska proga Skoplje — Bitolj je dograjena. Proga se izroči te dni prometu.

— Za črnogorske vstaše in njih družine. Novi finančni zakon vsebuje določbo, po kateri se ima hercegovskim in bosanskim vstašem ter njihovim rodbinam izplačevati še nadalje od črnogorske države priznana dosmrtna podpora kakor »državnim vpokojencem«.

— Noblova mirovna nagrada. Kot smo poročali je bila podeljena Noblova mirovna nagrada državnikom Briandu, Chamberlainu, Dawesu in Stresemannu. Po uradnih poročilih odpade na vsakega od nagrajencev 60.000 švedskih kron. S tem, da leta 1923 in 1924 ni bila podeljena nobena nagrada, temveč so se pričunale obresti k glavnici, je dosegla nagrada, ki se je bila po vojni začasno nekoliko znižala, zopet svojo predvojno višino. Nansen se je pritožil v svojem slavnostnem govoru, da so požrli večino obresti davki, tako da kenčno nagrajenci vendarle ne dobe toliko kot bi bili dobili pred vojno.

— Napad na vlak. Te dni je običal neki osební vlak pri Jasenicah na splitski progi v snegu. Trajalo je 4 dni, predno so mogli potniki nadaljevati vožnjo z drugim vlakom. Vsi premrzli in gladni so se za prostore v rešilnem vlaku kar tepli, tako da je moralo intervenirati vojaštvo, da se ni zgodila nesreča. Na potu v Split jih je čakalo novo presenečenje. Pod nekim hribom so tresčili doslej neznaní zločinci v vlak dve tako težki skali, da so se vrata enega od voz II. razreda popolnoma razbila. Vlak je kljub temu nadaljeval vožnjo. Na prihodnji postaji je železniški personal ugotovil, da so vogli lopovi skali s hriba očividno v namenu, da bi se bil vlak ustavil, nakar bi bili potnike izropali. Orožništvo lopove energično zasleduje, dasi doslej še brez uspešno.

— Razbojniki v Slavoniji. Po Slavoniji ropa in krade že dalje časa tolpa razbojnikov, ki ji načeljuje baje edini dosedaj preostali član Čarugine tolpe. Prpčić mali. Roparji so maskirani, skrivajo se v neprehodnih slavonskih gozdovih.

— Ogenj v poštnem vagonu. V soboto je izbruhnil iz doslej še nepojasnjenih vzrokov v bližini postaje Resa v poštnem vozu nekega vlaka ogenj, ki je upelnil vso pošto, namenjeno na Sušak.

— Karambolaža dveh tovornih vlakov. Pri Novem Sadu je prišlo v soboto do karambolaže med dvema tovornima vlakoma. Pri tem so se trije vozovi enega od vlakov iztirili. Hujše nesreče ni bilo, za kar se je zahvaliti pričujočnosti duha strojevodij.

— Železniška nesreča na gozdni železnici v Bosni. Te dni se je pripetila na gozdni železnici Butazzoni - Venturini v Bosni velika železniška nesreča. Ko je

vozil tovorni vlak preko nekega nasipa, se je nasip zrušil, vsled česar je padel vlak v globok jarek. Strojvodja in neki gozdni delavec sta obležala na mestu mrtva, kurjač pa težko ranjen. K sreči na vlaku ni bilo nobenega od številnih delavcev, ki se vozijo običajno s tem vlakom iz enega mesta v gozdu na drugo.

— Vlak mu je odtrgal nogo. V Novem Dalju je padel vlakovodja Anton Eranogović, ko je hitel iz postajne pisarne na svoj vlak, tako nesrečno, da je prišel pod neki drugi vlak, ki je privozil v istem hipu na postajo. Kolesa so mu odtrgala nogo.

— Tolpe gladnih volkov v Hercegovini. V Dobrem Dolu v Hercegovini je napadla te dni tolpa gladnih volkov stajo nekega seljaka. Ker ljudje nimajo pušk, so se zaprli v hiše in čakali, da so se volkovi nažrli in odšli. Volkovi so raztrgali samo enemu kmetu 19 ovac. O sličnih slučajih poročajo tudi iz drugih krajev v Hercegovini.

Pravkar je izšla knjiga

Izidor Cankar:

Uvod v umevanje likovne umetnosti.

80, 224 strani, 48 slik. — Broš. 62 Din, v platno vezana 70 Din.

Sezite po knjigi, ki je najlepši božični dar!

Naroča se pri Narodni galeriji v Ljubljani.

— Seljak razkril trik spiritista. Te dni je priredil v Vinkovcih neki spiritist predavanje, združeno z raznimi produkcijami. Možakar je imel pa veliko smolo. Že pri prvi produkciji je bil razkrinkan kot slepar. Razdelil je namreč med občinstvo listke ter pozval prisotne, da naj napišejo na listke razna vprašanja, nakar je listke pobral, jih zmetal v pločevinasto škatljo in sežgal. Na veliko začudenje občinstva je jel nato odgovarjati na vprašanja, ki so jih napisali ljudje na listke. Medtem je pa opazil preprost seljak, da škili nekdo izza kulis ter kaže spiritistu neko tablo. Opozoril je na to svoje sosede, nakar je nastal velik vik in krik. Končno je izvolilo občinstvo ad hoc — komisijo, ki je ugotovila, da je imela pločevinasta škatlja dvojno dno in da je sežgal spiritist druge listke, dočim je eskamotiral listke, na katere je napisalo občinstvo vprašanja, v roke svojega sluga, ki jih je za kulisami čital, ter pisal odgovore z velikimi črkami s kredo na črno tablo, odkoder jih je spiritist čital. Ko je bilo to ugotovljeno, je bila predstava seveda takoj končana in spiritist jo je s svojo ženo in slugom nemudoma pobrisal iz Vinkovcev. Govori se, da je slepar identičen z nekim brivcem iz Vukovara.

— Velikanska insolvenca v Londonu. Ravnateljstvo tvrdke Armstrong - Whitworth je zaprosilo za petleten moratorij. Ta slučaj ilustrira težavni položaj, v katerem se nahaja angleška železna in jeklena industrija. V ta položaj je prišla v prvi vrsti vsled premogovne stavke.

Atentat na bolgarskega emigranta na Dunaju. V IV. dunajskem okraju živi že dalje časa bivši bolgarski minister Dimitrije Atanasov s svojim prijateljem Slavom Ivanovom. V soboto dopoldne je prišel v njegovo stanovanje mlad človek, ki je dejal gospodinji, da želi s svojima rojakama govoriti. Gospodinja ga je peljala v sobo. Čim je vstopil v sobo, je oddal na Atanasova in Ivanova dva strela, ne da bi ju bil pogodil. Atanasov in Ivanov, oba močna moža, sta se vrgla na atentatorja. Kljub temu je imel napadalec še toliko časa, da je oddal še tretji strel, ki pa je izgrešil svoj cilj ter zadel gospodinjo. Končno sta Atanasov in Ivanov atentatorja obvladala ter ga držala dokler ni prišla policija, in ga aretirala. Preiskava je ugotovila, da je atentator bolgarski študent Boris Drozev, eden od prijateljev znane atentatorice Mencie Karniciu. Umor je političnega značaja. Federalista Atanasova je obsodila revolucionarna organizacija Imro na smrt. Dunajska policija je aretirala, da se stvar bolje pojasni, razven napadalca tudi Atanasova in Ivanova ter odredila pri številnih Bolgarih hišne preiskave.

— Katastrofalna megla v Parizu. V petek je bil zavit Pariz v tako gosto meglo, da je bilo v mestu skoraj tako temno kot

ponoči. Ob 11. uri dopoldne je odpovedala v notranjih okrajih elektrika, zato je bilo na bulvardih popolnoma temno, v lokalih pa so si morali pomagati z zasilno razsvetljavo. Avtomobili in tramvaj, ki drve sicer z veliko brzino po ulicah, so vozili počasi, ker bi bilo prišlo sicer vsak hip lahko do kakega karambola. Pešci so hodili preko ulic z največjo opreznostjo in le, če so bili k temu absolutno primorani, kajti grozila je vsakomur nevarnost, da bo vsled goste megle povežen. Dve osebi sta padli v Seino. Eno so rešili. Na trgu pred borzo je prišlo do burnih scen in rabuk, ker ljudje vsled megle niso videli številke kotiranja, ki se razobešajo na velikih tablah. Končno so morali priti ognjegasci, ki so razsvetljevali od časa do časa ves trg z velikimi reflektorji.

— Letalske nesreče v Angliji. Po uradni statistiki se je pripetilo v Angliji od 1. januarja letošnjega leta do danes 51 letalskih nesreč, pri katerih je poginilo vsega skupaj 83 ljudi. V zadnjem času se je pripetilo tekom 17 dni kar pet letalskih nesreč.

— Potres v Transvalu. Iz Johannesburga poročajo: V nekaterih krajih Transvala so občutili te dni potres, ki je povzročil med prebivalstvom precejšnjo razburjenje. Vsled potresa se je zrušil v globokini 800 m neki rov v zlatih rudnikih tvrdke Wolhuter. En Evropejec in trije domačini so bili ubiti, sedem domačinov pa težko peškodovanih.

— Velikanski požar na Japonskem. Velikanski požar, ki je divjal te dni v mestu Numašu, sto kilometrov južnozahodno od Jokahame je uničil 1500 hiš, med tem tudi mestno hišo, kolodvorsko poslopje, par bolnice in jetnišnico. Nad 10.000 ljudi je brez strehe.

— Smešna kazen. Berlinski listi poročajo: Pred sodnim dvorom v Stuttgartu se je zagovarjal te dni neki radi sličnega delikta že predkaznovani policijski vahtmajster, ker je nekega mesarja v službi bestialno pretepel in obreal, da je poškodbam podlegel. Sodišče je obsodilo obtoženega policaja na — 50 mark denarne globe ...

— Gladovna stavka. Kot poročajo iz Varšave, je pričelo v zaporih v Vilni več sto političnih jetnikov z gladovno stavko. Nedavno so se ti kaznjenci uprli, toda bili so brez prelivanja krvi premagani.

— Preganjanje inozemskih časopisov v Italiji. Kot znano, v Italiji ni več svobodnega tiska. Kar se tiče incenzuriranih listov, so mnogi v Italiji sploh prepovedani, ostale pa cenzurira od zadnjega atentata fašistovska milica, ki je zaplenila te dni na italijansko francoski meji nad 3000 izvodov francoskih listov. Naravno je, da prihajajo spričo stroge cenzure listi, ki kritikujejo fašizem v Italijo po skrivnih potih. Ker pa je te liste težko dobiti, se drago plačujejo. Izvod ene od zadnjih števil »Simplicissimus« se je plačeval po 100 lir, izvod »Le Quotidien« in »L'Ouvre-a« stane običajno 10 lir. Kogar zasačijo fašisti pri čitanju necenzuriranega lista, ga pretepejo ali zapro. Tako je bilo aretiranih te dni več oseb, ki so čiteli neki belgijski katoliški list, v katerem se je nahajal obširen članek o političnem položaju v Italiji.

Ljubljana.

1— Trgovine v Ljubljani na dan rojstva Nj. Vel. Kralja Aleksandra dne 17. decembra t. l. bodo zaprte le v času službe božje t. j. od 10. — 11. ure predpoldne. Gremijalno načelstvo.

— Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo v četrtek 16. t. m. Da ne bo kake pomote, se obveščajo delegati podružnic, da se ta občni zbor začne točno ob enajstih dopoldne. Overovljenje delegatov v Mestnem domu začne pa že ob desetih, da ne bo to formalno delo oviralo začetek občnega zbora ob določenem času. Kmetijska družba za Slovenijo.

1— Te dni je došel v Ljubljano po trgovskih opravkih g. Mikolič, ravnatelj slovenske trgovske pisarne, Agence Commerciale - Franko Youngoslave v Parizu. Vsem tistim, ki se zanimajo za izvoz in uvoz ter za nakup raznega blaga, ali pa potrebujejo kakoršnekoli informacije, je gosp. Mikolič drage volje na razpologo, ter sprejema v četrtek 16. in petek 17. od 10. do 12. dopoldne v prostorih francosko-slovanskega kluba, Narodni dom, pritličje, desno.

1— Dogodki v Ljubljani. Posestniku Kušarju na Tržaški cesti je neznanec odnesel dve 100 Din vredni kokoši. — Gostilničarju Kranjcu na Sv. Petra nasipu

je nekdo odnesel dva soda, v obsegu 100 in 70 l. — Mlekarici Neži Ramovševi iz Dravelj je nekdo v Šiški odnesel kangljico s štirimi litri mleka. — Z dvorišča neke hiše na Dunajski cesti je nekdo odnesel 2 para hlač, vrednih 400 Din. — Nekki razgrajac je v gostilni udaril po kozarcu in si prerezal žile. Prepeljali so ga v bolnico. — Policija je aretirala nevarnega vlomilca Frana Štritofa, ki je izvršil več vlomov po deželi.

IV. Športni karneval se vrši tudi prihodnje leto, kot običajno v Narodnem domu in sicer dne 5. februarja 1927, na kar p. n. javnost in društva že danes opozarjamo.

I. — Policijski drobiž. Policija je aretirala 2 osebi in sicer nekoga radi pijanosti in nekega prijaznega moža, ki je pretepajl svojo družino. Policiji je prijavljeno: 4 tatvine, 1 telesna poškodba, 1 slučaj kaljenja nočnega miru, 1 predvajanje necenzuriranega filma, 1 prestopok obrtnega reda in 2 prestopka cestnega policijskega reda.

Gospodarstvo.

× Gospodarski stiki s Švedsko. Naš generalni konzulat v Stokholmu je jugoslovanskim izvoznikom z vsemi informacijami o možnostih izvoza na Švedsko rade volje na razpolago. Švedska nudi ugodna tržišča za nekatere naše izvozne predmete in generalni konzulat

ima na razpolago seznam solidnih švedskih tvrdk, ki bi naše blago uvažale. Simfonični koncert orkestralnega društva v Ljubljani se bode vršil sedaj v ponedeljek, dne 20. i. m. v Unionski dvorani. Interesanten spored, na katerem so zatsopani Borodin, Glinka in Skrjabin ter Honegger s svojimi simfoničnimi deli, ki se prvičkrat izvajajo na javnem koncertu v Ljubljani, nam bo nudil velik umetniški užitek. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

LJUBLJANSKA BORZA dne 13. januarja 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje den. 95, bl. 95, zaklj. 95.

Blago: Trami merkantilni, od 16/21 do 6 m, 19/21—7 m, 19/24—6 m, fco v. meja 1 vag. den. 310, bl. 320, zaklj. 310; trami merkantilni, 16/19, 16/21, 19/24, od 5.50, 6.50 in 7.50, fco vag. meja 1 vag. den. 290, bl. 290, zaklj. 290; hmelovke, smrekove, od 6—9 m dolž., od 6 cm premera 1 m od spodnjega konca napr., fco vag. nakl. postaja 2 vag. den. 5, bl. 5, zaklj. 5; diva bukova in cerova z do 15% okroglice, fco vag. meja 15 vag. den. 23, bl. 23, zaklj. 23; hrastovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 14×24, fco vag. meja 5 vag. den. 59.60, bl. 59.60, zaklj. 59.60.

Zagreb, dne 13. dec. Devize Newyork ček 56.533—56.733, London izplačilo 274.85—275.65, Praga izplačilo 167.843—168.643, Milan izplačilo 259.63—261.63,

Curih izplačilo 1094.5—1097.0, Berlin izplačilo 1347.8—1350.8, Dunaj izplačilo 798.5—801.5, Budimpešta izplač. 0.07945 do 0.07975.

Curih, dne 13. dec. Beograd 9.125, Berlin 123.0875, Newyork 517.625, London 25.1025, Pariz 20.77125, Milan 23.80, Dunaj 73.025, Budimpešta 0.007250, Bukarešta 2.6125, Sofija 3.74.

To in ono.

BOJ DEBELOKOŽCEV.

V Frankfurtu se je odigral te dni ne navaden boj. V dolgi vrsti je stalo 22 slonov. Nekoliko metrov od njih je stal avtomobil, v katerem potuje 20 letni povodni konj Edip. Voz je opremljen z vsem modernim komfortom: z zračno kurjavo, kopeljo in vsemi ostalimi modernimi pridobitvami, ki so potrebne za v najboljši družbi potujočega povodnega konja. Ko se je vračal Edip, zadovoljen, da je storil svojo dolžnost, iz maneže, je ošinil s pogledom, predno je zlezel v svoj voz, slone v njihovem hlevu. Nenadoma se ga je polastila nepopisna jeza, zvite oči su mu postale rdeče kot kri in brez vojne napovedi se je vrgel z vso silo na svoje kolege, ki so dotlej mirno mahali z repi. Sloni so jeli rjuti, da bi človek kmalu oglušil. Srdito so stresali verige, da bi se strgali in vrgli na predrznega napadalca. Velikanska in pretepaška samica Roza ga je udarila z rilcem s tako silo, da je

zletelo poldrugo tono težko telo razbijatnega Edipa ob blažnji tram, da je kar počilo. Človek bi se bil vsled takega udarca kar »razmastil«. Edip je samo spodrsnil, vendar pa jo je odkuril urnih korakov iz bližine gigantinja ter se zakadil proti trem manjšim in slabejšim slonom. V manj kot dveh minutah je prihitelo nad 100 uslužbencev, da bi besnega Edipa ukrotili. Edip se ni za nobenega od njih niti zmenil. Sloni so se branili s silnimi udarci z rilci in strahovitimi breami zoper besne ugrize kratkonogega debelekožca, vendar ga pa niso mogli potolči. Čez kakih 20 minut se je posrečilo ravnateljevemu sinu, da je vrgel povodnemu konju okrog gobca lasso in kmalu je imel Edip zvezane tudi noge in vrat s celim tucatom lassov. Nato je trajalo zopet kak četrt ure, predno se je posrečilo skupnemu naporu celokupnega personala, da so potegnili svojeglavca v njegov, kakih 15 metrov oddaljeni avtomobil. Ko so mu odvezali sponce, je hitel takoj v kopel, kjer se je ekrepčal od napornega boja z mrzlo vodo. S svojimi zobmi je prizadejal trem slonom deloma do 50 cm bolge, precej globoke rane. Toda k sreči imajo sloni precej debelo kožo, tako da so ostale njihove kosti in občutljivejši deli telesa sploh popolnoma nepoškodovani. Dočim je Edip takej po obedu mirno zaspal, je vladalo v hlevu slonov še več ur radi napada orjaškega nerodneža veliko razburjenje.

Rudyard Kipling:

115

Knjiga o džungli.

Kadlu je narahlo skomizgnil z ramo in odšel na drugo stran kočee po zabadalno harpuno. Veliki pes ga je pogledal, zalajal in se izmuzal po veži, ostali psi pa so se mu umaknili na levo in desno in mu dali obilno prostora. Dospevši ven na sneg je divje lajal kakor da bi bil muškatom volu na sledu, lajal in skakal, dokler ni izginil izpred oči. Njegova bolezen ni bila steklina, ampak navadna blaznost. Mraz in glad, pred vsem pa tema so mu zmešali glavo. Kadar pa se ta strašna pasja bolezen enkrat pojavi v vpregi, se širi bliskovito. Naslednjega lovskega dne je zbolel drug pes; Kotuko ga je na mestu pobil, ker je grizel in se boril med vrvmi. Kmalu nato se je nenadno oglašil črni drugi pes, ki je bil v prejšnjih časih vodnik, kakor da bi bil severnemu jelenu na sledu; ko so ga odvezali od glavne vrvi, je napadel leden greben in pobegnil z opremo na hrbtu.

Kotuka je izguba njegovega psa bolj bolela kot vse drugo; dasi namreč Inuiti ogromno pojedjo, znajo tudi stradati. Pa glad, tema, mrz in napori so slabo vplivali na njegovo moč, in začel je slišati razne glasove v glavi, in videl ljudi, kjer jih ni bilo. Neko noč

se je bil odpel iz zapone, potem ko je deset ur čakal pri luknji morskega psa in se opotekal šibak in vrtoglav proti vasi, se spotoma ustavljal in naslonil s hrbtom na skalo, ki je slučajno visela kot gugalnica na špičastem ledu. Njegova teža je zrušila ravnovesje in se zvalila na tla; ko pa je nekoliko odskočil v stran, da se ji izogne, je pridrsela sikajoč in škripajoč po lednem obronku za njim.

To je bilo za Kotuka dovolj. V svoji vzgoji je veroval, da ima vsaka skala svojega lastnika, po navadi neko enooko žensko stvar Tornaq po imenu, in kadar ima taka Tornaq namen pomagati človeku, se zvali za njim v svoji kameniti hiši ter ga vpraša, če jo vzame za duha-varuha. (Ko se poleti sneg taja, se skale, ki jih je dvignil razklani led, valijo po celi pokrajini s svoje opore; tako je nastala misel o živih kamnih in skalah.) Kotuko je slišal, kako mu je kri šumela in bila po ušesih kakor jo je bil že ves dan slišal, in je menil, da je Tornaq tistega kamna govorila z njim. Predno je dospel domov, je bil popolnoma prepričan, da je imel dolg razgovor z njo, in ker so vsi ljudje verjeli, da je to mogoče, mu ni nikdo ugovarjal.

»Rekla mi je: Dol skočim, dol skočim s svojega mesta na snegu,« je zavpil Kotuko z votlimi očmi in se sklonil v napol razsvetljeni koči naprej. »Dejala mi je: Vodnica ti bom! Rekla mi je: Peljati te hočem

do dobrih lukenj za morske pse! Jutri grem zopet od doma in Tornaq me bo vodila.«

Nato je stopil v kočoo angekok, čarovnik; Kotuko mu je v drugič povedal celo zgodbo.

»Hodj za Tornaq (duhovi kamnov) in prinesli nam bodo zopet živeža,« je dejal angekok.

Deklica s severa je ležala zadnje dni blizu svetilke, jedla jako malo in govorila še manj; ko pa sta naslednje jutro Amoraq in Kadlu pripravila za Kotuka majhne ročne sani, ga naložila z lovskim orodjem in toliko ribje masti in zmznjenega mesa morskega psa, kolikor sta ga mogla utrpeti, je prišla za vlačno vrv in srčno stopila k dečku.

»Vaša hiša je moja hiša,« je rekla, ko so majhne s kostjo obite sani škripale za njima po strašni severni noči.

»Moja hiša je tvoja hiša,« je odvrnil Kotuko, »vendar mislim, da odideva skupaj k Sedni.«

Sedna je gospodarica podzemeljskega sveta in Inuiti verujejo, da mora vsakdo, ki umrje, prebiti eno leto v njeni strašni deželi, predno odide v Quadliparmiut, srečni kraj, kjer nikdar ne zmrzne in kjer se prikažejo debeli severni jeleni, kadar jih pokličesh.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano Din 1.—.

Gospodinja

Išče mesta pri boljšem gospodu event. vdovu s dvema ali tremi otroki. Vajena je vseh hišnih del kakor tudi šivanja. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Dobra gospodinja«.

Kontoristinja

vešča vseh pisarniških del ter obvlada perfektno hrvaški in nemški jezik išče primerne mesto v pisarni. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Marljivac«.

Akademik

sprejme poučevanje srednješolca. Vešč je tudi italijansštine. — Ponudbe na upravo lista pod »Poukc«.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opkarnke d. d. v Ljubljani

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

TISKARNA

MERKUR

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA UL.

se priporoča

Za naročila v tiskarsko stroko spadajočih del

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČJSKI BUREAU LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Nazov hrvojevskani: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavija vse v te stroke spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Kaotopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Najboljši šivalni stroj in kolo

Je edino lo

za dom, obri in industrijo v vseh opre mah.

Istotam platni stroj DUBIED

Post v vazenju brezplačno.

Večletnagarancija

Delavnica za popravila.

Maka cone, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Pražarovega spomenika.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovodstva TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vrbila, letake, lepake, posetnice i. t. d. TELEFON ŠT. 552